

I LISA

Õiguste deklaratsiooni soovituslik näidis

Käesoleva näidise ainus eesmärk on abistada riiklike ametiasutusi õiguste deklaratsiooni koostamisel riiklikul tasandil. Liikmesriigid ei ole kohustatud seda näidist kasutama. Õiguste deklaratsiooni koostamisel võivad liikmesriigid seda näidist muuta, et viia see kooskõlla oma riiklike eeskirjadega ja lisada vajalikku teavet. Liikmesriigi koostatud õiguste deklaratsioon tuleb esitada vahistamisel või kinnipidamisel. See aga ei takista liikmesriikidel anda kahtlustatavale või süüdistatavale isikule kirjalikku teavet muudes olukordades kriminaalmenetluse ajal.

Teil on järgmised õigused, kui Teid on vahistatud või kinni peetud.

A. ÕIGUS KASUTADA KAITSJA ABI / SAADA ÕIGUSABI

Teil on õigus rääkida konfidentsiaalselt kaitsjaga. Kaitsja on politseist sõltumatu. Kui vajate abi kaitsjaga ühenduse võtmiseks, pöörduge politsei poole ja nad aitavad Teid. Teatud juhtudel võib kaitsja abi olla tasuta. Küsige politseilt selle kohta rohkem teavet.

B. TEAVE SÜÜDISTUSE KOHTA

Teil on õigus teada saada, miks Teid on vahistatud või kinni peetud ja milles Teid kahtlustatakse.

C. SUULINE JA KIRJALIK TÕLGE

Kui Te ei räägi või ei mõista politseis või muus pädevas asutuses kasutatavat keelt, on Teil õigus kasutada tõlgi abi tasuta. Tõlk võib aidata Teil rääkida kaitsjaga ning ta on kohustatud hoidma selle vestluse sisu konfidentsiaalsena. Teil on õigus saada tõlge vähemalt põhidokumentide asjakohastest lõikudest, sealhulgas kohtuniku määrusest, mille alusel Teid vahistati või vahi all hoitakse, süüdistusest ja kohtuotsusest. Teatud juhtudel võite saada suulise tõlke või kokkuvõtte.

D. ÕIGUS VAIKIDA

Politsei või muu pädeva asutuse korraldatud küsitlusel ei ole Te kohustatud vastama küsimustele väidetava süüteo kohta. Kaitsja saab aidata Teil sellekohast otsust teha.

E. JUURDEPÄÄS DOKUMENTIDELE

Kui Teid on vahistatud ja kinni peetud, on Teil (või Teie kaitsjal) õigus tutvuda põhidokumentidega, mida vajate vahistamise või kinnipidamise vaidlustamiseks. Kui Teie kohtuasi jõuab kohtusse, on Teil (või Teie kaitsjal) õigus tutvuda Teid toetavate või Teie vastu kogutud tõendusmaterjalidega.

F. ÕIGUS TEAVITADA KEDAGI OMA VAHISTAMISEST VÕI KINNIPIDAMISEST / TEAVITADA KONSULAATI VÕI SAATKONDA

Kui Teid on vahistatud või kinni peetud, peaksite ütlema politseile, kui soovite kedagi kinnipidamisest teavitada, näiteks pereliiget või tööandjat. Teatavatel juhtudel võidakse ajutiselt piirata õigust teavitada teisi isikuid Teie kinnipidamisest. Politsei annab Teile sellekohast teavet.

Kui olete välismaalane, teatage politseile oma soovist teavitada kinnipidamisest konsulaarasutust või saatkonda. Ühtlasi teatage politseile oma soovist ühendust võtta konsulaarasutuse või saatkonna töötajaga.

G. VÄLTIMATU ARSTIABI

Kui Teid on vahistatud või kinni peetud, on Teil õigus saada vältimatut arstiabi. Teatage politseile, kui vajate vältimatut arstiabi.

H. KINNIPIDAMISE KESTUS

Pärast vahistamist võib Teid kinni pidada maksimaalselt ... [tundi/päeva]. Selle aja lõppedes tuleb Teid kas vabaks lasta või toimetada kohtuniku juurde, kes teeb otsuse Teie edasise kinnipidamise kohta. Küsige kaitsjalt või kohtunikult teavet võimaluse kohta vaidlustada vahistamine, nõuda kinnipidamise läbivaatamist või taotleda ajutist vabastamist.